
ANNA LUYTEN

.....

DE MISERICORDIA VAN GAL

Hij kan verontwaardiging omzetten in kunst.

Zijn aanklacht tegen politiek despotisme, verlichte idiotie en maatschappelijke wantoestanden wordt artistiek. 'Ik ben misschien als idioot geboren. Ik heb er altijd naar gestreefd niet als idioot te sterven', zei hij ooit.

De vijftig jaren GAL getuigen van een koppigheid en bezetenheid en tegelijkertijd een intelligente woede. Barmhartigheid. Zijn emoties zijn een bestanddeel van een rationele afweging.

Hij die het leven op een heel kritische manier heeft getekend is ook getekend door het leven. Misschien is zijn compassie zo groot omdat hij, 's avonds alleen aan de keukentafel zittend, terwijl zijn zonen boven sliepen, zijn tekeningen maakte. Terwijl de soep stond te pruttelen op het vuur.

De misericordia, het mededogen, de compassie is iets wat Gerard Alsteens eigen is. Compassie is een deugd. Iemand voelt mee met het lijden van een ander. Die verbondenheid laat GAL voelen. Misschien dat hij daarom ook zo vaak heeft gewerkt voor liefdadigheidsorganisaties als Oxfam. 'Organisaties die het opnemen voor de onderligger', zoals hij het noemt.

Hij heeft een genade, maar een strenge vorm. Die genade vormt een antigif tegen haat, en zwart-witdenken en jengelende frustratie. GAL is geen keffer. Wel een doorbijter. Maar hij zal zijn prooi niet verscheuren.

'Ik heb zijn tekeningen ervaren als pijnlijk, niet als giftig. Er zit geen venijn in', zei Louis Tobback ooit, die het in GAL's werk dikwijls hard te verduren kreeg, zoals na de affaire-Semira Adamu.

Er zit inderdaad geen venijn in. Er zit compassie in. Hij kiest de kant van de onderdrukten, van hen die ondanks de omstandigheden het hoofd maar boven water moeten houden. Zij die victorie kraaien, als pocherige hanen denken uit te stijgen boven hun wandaden, maakt hij af.

Maar ook dat weer niet helemaal. Hij tekent niet met harde ideologische lijnen. Zijn werk past niet in starre denkkaders. Dat maakt zijn tekeningen net zo sterk. Hij steekt geen verwijtende vinger in de lucht. Hij gebruikt zijn hele hand om er zijn pen, stift of penseel mee vast te houden. Hij gaat met zijn onderwerpen op een menselijke manier om. Hij vergeet daarbij zijn eigen mens-zijn niet. 't Zal zeker door dat potten roeren komen.

ANNE PROVOOST

.....

GRENZEN

→

Ik word wakker uit een angstdroom die me in mijn halfslaap regelmatig bekruipt: ik sta op het punt te worden ontmaskerd, mijn overheid heeft doorzien dat ik iemand anders ben dan ik denk. Ik ben helemaal niet de trotse bezitter van de nationaliteit die me zo veel rechten geeft, zo veel kansen en mogelijkheden, maar een koekoeksjong dat al tientallen jaren roofoverval pleegt en de eigenlijke inwoners van de Belgische natie bedriegt. Ik ontrief de Belgen van hun publieke voorzieningen en hun natuurlijke bronnen, put uit de voorraden en fondsen die wel hun eigendommen zijn maar niet de mijne, en waar ik geen recht op heb omdat ik niet op hun erf ben geboren. Hoe goed ik het ook denk te hebben aangepakt, hoeveel geloofsbrieven ik ook kan voorleggen, op een dag zegt iemand: jij bent niet van hier. Jij bezit niet het bloedrecht dat jouw erfopvolging legitimeert. En dan word ik verjaagd, ontwaak ik in een samenleving van gecrashte elektronische identiteiten, en weet ik: een keer voorbij een bepaalde grens ben ik niemand meer.

De droom achtervolgt me, dus wend ik me tot de dienst bevolking van mijn gemeente. De dame aan het loket stelt me gerust. Ook al heb ik me al die jaren vergist, ik kan Belg worden volgens artikel 17 WBN 10. Als een vreemdeling door zijn omgeving jarenlang aangezien wordt als een Belg, en daar zelf ook van overtuigd is, kan hij zich alsnog als Belg registreren. Hij moet eenvoudigweg een verklaring van nationaliteitskeuze afleggen en krijgt dan de goede papieren. De enige voorwaarde is dat hij minstens tien jaar lang *te goeder trouw* heeft gedacht dat hij Belg was.

België ontloopt zich tot het geweten van de wereld. We stappen niet mee in de Tweede Golfoorlog tegen Irak. We mobiliseren Europa tegen de rechtse regering met Jörg Haider in Oostenrijk. Maar als puntje bij paaltje komt, trappen we asielzoekers toch ook liever terug.

Ik kan weer rustig slapen, dit land is van mij en van alle andere mensen met de juiste documenten. Wij bezitten het land. Wie in het 'bezit' is van een nationaliteit, is mede-eigenaar. Bij ons zijn dat de burgers die zichzelf besturen via de verkozen gezaghebbers: de overheid. Die beslist wie ons grondgebied in komt en wie niet, wie aanspraak kan maken op gastvrijheid en wie niet. Omdat we 'bezitten' trekken mijn medeburgers en ik hoge muren op.

Er zijn zo veel mensen met angstdromen. Ze hebben economische of artistieke ambities. Ze voelen zich door hun natie niet ondersteund. Ze zijn zo ongedurig dat ze weg willen. Ze zoeken een land waar het beter leven is, en hun oog valt op het onze. Tussen slapen en waken denk ik aan hen. Ze komen *te goeder trouw* hierheen, met goesting om zich te engageren door hier te wonen, te werken, verenigingen op te richten, belasting te betalen. Wat onderscheidt hen van mij? De geboorteplaats, de bloedlijn, de gewoonte, het accent. Niet meer dan dat, maar we laten hen er niet in. *Keep dreaming*, zeggen we, *sweet dreams* en *keep dreaming*.

